

KNY-13-
02471

HALOTTI ORÁTIÓ.

MELLYET,

AZON ALKALMATOSSÁGGAL,

midőn

TEKINTETES NEMES BORSOD VÁRMEGYÉNEK

STÁTUSAI ÉS RENDEI

NÉHAI NAGY MÉLTÓSÁGÚ

KLOBUSICZI KLOBUSICZKY JÓ'SEF

ÚR' Ő EXCELLENTIÁJA',

A' CSÁSZÁRI KIRÁLYI APOSTOLI FELSÉG' VALÓSÁGOS KAMARÁSSA, BELSŐ STÁTUS TANÁTSOSSA, A' FELSÉGES LEOPOLD CSÁSZÁR' DÍSZES RENDJE' NAGY KERESZTES VITÉZE, ÉS TISZTELT BORSOD VÁRMEGYÉNEK' FŐ-ISPÁNJA', HALOTTI EXEQUIÁIT

TARTOTTÁR. —

A' Miskolczi Parochiális Templomban 1826^{dik} Esztendőben Pünköszt-Havának 10-dik napján

ELMONDOTT

LONOVICS JÓ'SEF,

Várkonyi Plebánus, Szent Írást Magyarázó Doktor, a' Pesthi Királyi Universitásbeli Theológiai Kar' Tagja, 's T. N. Borsod és Heves Vármegyéknek Tábla-Bírája.

Kinyomtatott Köz' Költségen, Miskolczon, Privilegiált Könyvnyom-
tató Nemes Szigethy Mihály' Betűivel.
1 8 2 6.

Halhatatlan az Ő emlékezete; esmeretes lévén az Istennél és az Embereknél. — Böltses: 4; 1.

Ha szomorú elmélkedésre nyújt is alkalmat Nagy Érdemű Hallgatóim! ama gondolat, hogy a' legszebb, legditsőbb Élet-Pálya is egykor végét éri, de ellenben nagy vigasztalás fekszik amaz Igazságban, hogy az olly Emberek, — kik az Isten és a' Felebarát eránt való kötelességeiket híven teljesítették, — kiknek magas Virtussaik, ezereknek például 's Vezéresillagul szolgáltak, — 's kik a' Gondviseléstől reájok bízott Hivatataikat nem mint eszűt, hanem mint észet tekintvén, azoknak elszánt Lélekkel 's hős erővel utolsó pontig megfelelni törekedtek, — egészen meg nem halnak, — hogy nevek túl hat a' halál' zordon éjjelén, 's míg ők ott fenn, érdemeiknek bődög jutalmát élék, itt alól a' háládatos maradék sírhalmaira virágokat hint, nékik hálálkönnyekeket áldoz, 's emlékezeteket tiszteletben 's áldásban tartja — Valóban *halhatatlan az illy embernek emlékezete, esmeretes lévén az Istennél és az embereknél.* —

Midőn egy illy Férjfiúról szöllok, vallyon ki az közzületek szomorú Hallgatóim! kinek elméjébe ne ötlene ama halhatatlan érdemű Férjfiú, kinek tisztelete, szeretete, 's emlékezete bennünket egybegyűjtött: — Úgy van H. H! Nagy Méltóságú Klobusiczi KLÓBUSICZKY JÓSEF, Eő Cs: Kir: Apostoli Felségének Kamarássa, 's valóságos Belső Titkos Tanátossza, Leopold Császár jeles Rendjének Nagy Keresztes Vitéze, 's ezen Tekintetes Nemes Borsod Vármegyének elfelejthetetlen Fő-Ispánja nints többé! Nem tekintette a' kimellettlen halál', sem Fényes Méltóságát, sem tündöklő Virtussait, sem pedig hosszúas életéért esdeklő kéréseinket, sőt hogy gyászos diadalmát tökéletesebbé tehesse, a' Vér

és a' költsönös szeretetnek szent jussainál fogva valóban rokon őt Férjfi Testvéreknek bődlog köréből, egy szűk hétnek parányi ideje alatt hármat kegyetlenül kiragadott! — Kitsínylette volna prédáját, keveslette volna pusztító hatalmát, ha tsak öldöklő fegyvere, a' Nagy-Váradi Szentegyház' Kanonokján Györgyrőn a) és Eő Cs. Kir: Felsege' Tahátossán Antalón b) végre hajtott kegyetlen áldozatit, szeretett Fő-Ispánunknak JÓ'SEFNEK siránkozásra méltó halálával nem sokszorozta volna! Valóban ezen kipótolhatatlan veszteségünk felett méltán felkiálthatunk a' Böltse! c) *Oh halál, melly keserű a' te emlékezed!*

Es pedig keserűségünk annál súlyosabb betses Hallgatóim! mint-hogy bár merre tekintünk, könnyel áradt szemeink mindenfelől tsak a' fájdalomnak újabb tárgyait 's okait szemlélik. — Elhunyt JÓ'SEFÜNK' bődlog Kórmánnya alatt lefolyt napjainknak egyébaránt édes emlékezete sem nyújt ma többé semmi vigasztalást! — Emlékezhettek, midőn Ő most esztendeje, Nemes Megyénknek Építő-Székét tartván, közöttünk megjelent. — Ki írhatja le ama tomboló örömet, ama zajongó vig kiáltozásokat, mellyekkel Őt, midőn közinkbe érkezett, midőn Nemzeti Szabadságunknak Sátoros Innepén, mint valami Triumfátor a' még szabad Rómában, Megyénknek Capitoliumában a' Tisztú Kar' Építő-Székének tartására megjelent, mindennemű Rendek fogadták, idvezlették, 's áldották! Ez volt szeretett Megyéje eránt utolsó Jótéteménye, ez volt végső ajándéka. — Ah! de ezen emlékezet is szemeinkből könnyeket fatsar ki! mert Ti, ezen kies Megyének Nagy Érdemű 's Tekintetű Tisztviselői! elhunyt JÓ'SEFÜNKBEN Fő Ékességteket, Atyátokat 's Barátotokat vesztettétek el, 's igazán kiálthatjátok az Írással: *Leesett, a' mi Fejünknek Koronája d)!* árvák lettünk Atya nélkül e)!

Hát ezen előttünklevő Gyász-Alkotmány, — szomorú Emlék-Jele annak, a' mi nints többé, — hogy ne tüntetné elémnk veszteségünket?

Rajta

a) Volt a' Bődlogságos Szűz' Monostori Apátja, a' Nagy-Váradi Deák Szertartású Szentegyháznak Lectora és Kanonokja, 's Tekintetes Árvá Vármegyének Tábla-Birája; —
b) Volt Eő Cs. Kir: Felsege' Camerális Tahátossá, 's több Tekintetes Vármegyék' Tábla-Birája. —

c) Jézus: Sírak: 41; 1.

d) Jerem: Sírak: 5; 16.

e) Jerem: Sírak: 5; 3.

Rajta szemlélem festve elhunyt Fő-Ispányunknak Czimerét, mely Őri Nemzetiségének Századoktól fogva esmértető jele lévén, oly sok bölts rendeléseinek ada erőt, hitelt 's tekintetet! — Látom rajta azon jeles Rendnek mássát, mely ámbár mindég tsak a' legnagyobb érdemeknek szokott lenni jutalma, de még az övénél emberségesebb mejjét soha sem ékesített, jobb Hazafi Szívet soha nem fedezett! Ott látom ama rémítő Halál-fejet, melynek borzasztó némasága, a' legékesebben szólló Beszédben fennyny hirdeti az Irásnak ama leverő igazságait: *Kiáltsd: minden Test széna, és minden ő ditsőssége, mint a' mezőnek virágja a)*! *Nints itt maradandó városunk b)*! *meg van határozva, hogy minden ember egyszer meghaljon; azután pedig az Ítélet c)*! — Ezt látom, vagy úgy tetszik mintha látnám elhunyt JÓSEFÜNKNEK mély gyásza borult tiszteleire méltó Hitvesét, Cs. Kir.: Csillag Keresztes és Palota Dámát Nagy Méltóságú Semsei SEMSEY MÁRIA Aszszonyt! — Kitsoda az, ki az ő igazságos keserűségét méltóképpen le tudná festeni! Nagy az ő keserűsége, mint a' Tenger d), és nints senki az Ő Kedvesei között, ki Őt Vigasztalhatná e)! És vallyon ki ne venne közzületek szomorú H. H! részt ezen Nagy Méltóságú Özvegynek keserűségében? Melly örömet megvetvén a' szigorú időnek, 's a' darabos útnak alkalmatlanságait, követte Ő elfelejthetetlen Férjét, tsak hogy Hitvese eránt viseltetett szeretetetekben épülhessen, egyszersmind pedig ezen Nemes Megye' Rendjei eránt való szíves hajlandóságának 's költsönös bizodalmanak eleven bizonyosságát adja? — Ha a' közös fájdalom, ha a' szíves részvétel valami enyhülést nyújthat tiszteleire méltó Özvegy! határtalan fájdalomadnak, szüntess keserűségedet! — Idvezítőnknek Magdolnához intézett szavaival kérdlek f); *Aszszonyi állat miért sírsz?* nem halt meg a' Te Férjéd, hanem tsak alszik g) majd ha ama bődög örökkévalóságban egyesülni fogtok, földi vonzódástok kitisztulván, a' jutalmazó Isten' szeretetében örökkévaló bődögásra olvad! —

Öt

-
- a) Ist: — 40; 6.
 b) Zsid: — 15; 14.
 c) Ibid: — 9; 27.
 d) Jer: Sir: 2; 15.
 e) Ibid: — 1; 2.
 f) Joan: — 15; 15.
 g) Máté: — 9; 24.

Ott látom amaz Apostoli Férjfiút Pétert, a' Kalocsai Szent Egyháznak Nagy Méltóságú Érsekét, — kinek szent Élete, a' Virtust még a' gonoszszal is megszeretteti, 's lángoló, 's szeretettel telyes buzgóssága Szent Hitünket, mellynek Fő Papja, olly kívánatosá 's tiszteletre méltóvá teszi! — Az Ő Fájdalma fájdalommal tetézve van a), midőn egyszerre három szeretett Testvérnek halálát kell siratnia. — Szent Bibora gyászra változott, 's szívét, melly eddig kedvelt Testvérjének, a' mi siratott Fő-Ispánunknak szeretett képevel tele volt, a' bú és keserűség lepte el. — De támogatja Őt' fájdalomnak örönében is ama' vigasztaló Hit, mellynek szentséges szabásait nem csak hatalmas szava, hanem egész élete hirdeti; 's azért telyes bizodalommal emeli fel szemeit az Égre, hol jó Testvére a' ditsőült Lelkek' honnyában Csillag Koronáját már elnyerte. — Ott látom Ignáztot Eő Cs. Kir: Felsége' Tanácsossát, forróan szeretett Testvérjének halálán mély gyászba mérülve; ott látom a' fájdalomtól elnyomva elfelejthetetlen Fő-Ispánunknak ditsőséges nyomdokit követő két Magzatjait, Jó'sefet Eő Cs. Kir: Felsége' Kamarássát, és a' Tiszán innen való Districtuális Törvényszéknek valóságos Tábla-Bíráját, és Jánost, Tekintetes Bihar Vármegyének Fő Szolga-Bíráját, két Lelkes Férjfiút 's Hazánknek annál szebb reményeit, minthogy rajtok Attyoknak nagy Lelke nyugszik.

Hát a' ti arczútokon betses H. H! mit szemlélek? Csak a' bánatnak és fájdalomnak szomorú vonásait; csak a' legigazságosabb keserűségnek tsüggedező képét! De kivált a' Ti Fájdalmatok, ezen bódog Megyének Nagy Érdemű 's Tekintetű Rendjei! hogy ne lenne határtalan! Nagy Méltóságú KLOBUSICZKY JÓSEFNEK vesztesége ugyan, az egész Hazát illeti, de különösen: Titeket érdekel, kik Ő benne Fő-Ispántokat, Bölts. Kormányozótokat, tudós Vezéreteket, — Szent Jussaitoknak hív Örjét, egy szóval Elöljáró Atyákat veszítettétek el! — Mennél nagyobb volt eránta való szeretetetek, annál igazságosabb, elhunytá felett való keserűségek; úgy hogy igazán mondhatjátok magatokról a' fájdalmas Jóbbal b): *Az én czieterám gyászra változott, és az én örömem a' strás' szavává!* — Valóban nints keserűbb indúlatt a' szeretetnél, mellynek tárgya soha sem okoz annyi örömet, míg azt bírjuk, mint

gyöt-

a) Jerem: 8: 18.

b) Job: 38: 31.

győrelmet, minekutánna elvesztettük — 's tsak ugyan ezen példás szeretetek okozá 'e mai Gyász-Innepet is; melly elfelejthetetlen JÓSEFÜNK emánt való őszinte vonszódástoknak, tiszteleteteknek 's háládatosságoknak az egész Haza előtt maradandó bizonyysága lesz. — Nem is azért haladt 'e mai napig ezen végső Tisztelet-tétel, mintha azt fejenként forróan nem óhajtottátok volna, hanem azon Nagy Lelkü szándékból, hogy a' mit egyenként kívántatok, azt Köz Gyűléstek, a' Maradék emlékeztérére is elhatározott köz végzéssé szentelné.

Ezen szeretet, tisztelet és fájdalom lelkesít engem' is, midőn előttetek betses H. H! elhunyt Nagy Méltóságú KLOBUSICZKY JÓSEFNEK magas Virtussait 's tulajdonságait, bár ügyetlen etsettél is, festegetni szándékozok. — Hogy pedig leírásom' fő vonásaihoz valamennyire közelithessen, két Részre osztom Beszédemet, az elsőben előterjesztem az Ő viselt Hivatalaiban szerzett Nagy Érdemeit; a' másodikban pedig az Ő szeretetre méltó ritka tulajdonságait. — Az első benne egy nagy, egy halhatatlan érdemű Hazafira, a' második egy minden Virtusokkal ékeskedő Emberre fog mutatni! — Érzem, melly keserves tisztelet vállaltam magamra, midőn egy olly Férjiút akarok dítserni, kit könnyebb szokva, mint beszéddel magasztalni. — De könnyű aggodalmam, ha meggondolom, hogy azt kell dítsernem, kit a' közönséges siralom már előttem eléggé megdítser. — Azonban, hogy ha siratott Főispánunknak dítserése, Beszédemnek folytában ollykor hízkelkedőnek fog tetszeni, emlékezzetek meg, hogy a' Sirnál, a' gyáva tsapodárságnak többé helye nints, hogy a' Nagy Embereknek érdemlett dítserítésében az igazság szükségképpen a' hízkelkedés' határjain jár, 's hogy a' hízkelkedés nem a' nagy, hanem az üres dítseretben áll. Egyébaránt elfelejthetetlen JÓSEFÜNKNEK igaz képét ne Beszédemben, hanem inkább Lelketekben esmérjétek, szeressétek, 's sirassátok. —

I. R É S Z.

Ditsősséges volt a' mi JÓSEFÜNK' pályája, mint a' ragyogó Napé az Égen; óriási lépésekkel futá Ő által édes Hazánk' legszebb, 's legterhebb Hivatalait, míg végre Őt Legjobb Fejedelmünk' Kegyelme valóságos áldásul ezen Nemes Megyének Fő Kormányára helyezteté. — Született Ő a' múlt Századnak 55-dik Esztendejében 5-dik Áprilisban Nemes

mes Szathmár Vármegyének Gyarmath nevű Mező Városában, a' KLO-BUSICZKYAKNAK régi, híres, 's mind a' Hazáról, mind az Egyháztól szerzett érdemekkel telyes Nemzettségéből. — Nem czélom, 's felesleg való is lenne ezen Fő Nemes Háznak Honnyunk' legelső Év-szakasziban találtató nyomait kikeresni, Hazánknak első Nemzettségével való sokszoros öszveköttetéseit előhozni, 's a' Magyar Történet-Írásokba befőnt érdemeit előszámlálni, azonban szükséges ezeket mellyekesen érintenem, hogy kiteszen, hogy JÓSEFÜNK, ha tulajdon Nemzettségének Históriaijában talált elég példát, mellyet kövessen, de Ditső Öseinek nyomdokitól el nem pártolt, hogy Ő Hazának örökre nyert ditsőségéhez új Erdem-Koszorúkat fűzött, sőt hogy Ő Nemzettségének ditsőségére sem szorultván, mint a' Nap, tulajdon fénnel égett, 's Eldődeinek valamennyi ékességeit személyében egyesítette. — Attya LÁSZLÓ az említett Vármegyének mély belátású, nagy ügyességű, 's közönségesen tisztelt Fő-Szolga-Bírája volt — Kinek Tisztviselése ama vészes, de örök ditsőséggel telyes időre esvén, mellyben halhatatlan emlékezetű Királyunkat 's Aszszonyunkat Mária Théréziát hite szeggett ellenségei mindenfelől-ről ostromolván, a' végső veszéllyel fenyegettetett Monáchiát tsak a' Magyar Nemzet Bajnoki öröklődése, támentalan áldozatai, 's ellene állhatatlan diadalmas Fegyvere menték meg, Hivatalát olly példás serénységgel 's elszántsággal viselte, hogy érdemeinek jutalmául a' Tul a' Tiszai Kerületbéli Districtuális Tábla-Bíróságára emeltetnel Édes Anyja egy régi Nemes Ágból eredt Költsei KENDE ANNA volt, — Valóban bódog Anya, kinek öt Férjfi Magzatiban a' Hazának egy-egy szép reménnyé nevekedett. — Ha tudáljuk a' Grachusok' Annját Cornéliát, ki Aszszonyi ékességei felől kérdezettvén, ezek helyett, nagy reményű, de később szerentsétlen Fijait állítá elő, hogy ne ditselkedhetett volna Ő méltóbb jusszon öt Gyermekeiben, Kikben a' Hazát 's az Anyaszentegyházat olly nyertessé tette.

Iskolai pályáját, mellyben a' keftőztetett szorgalom által egész mértéken kifejtett természeti nagy tehetségeivel 's szelid erköltszaineik ártatlanságával valamint Tanuló-társait tiszteletére, úgy Tanítóit szeretetére kötelezte, ditséretesen végezvén; viselt Hivatalainak 's ezekben szerzett érdemeinek hosszú sorát Nemes Szathmár Vármegyének Esküdségén kezdte, 's minekutánna innen a' Jegyzői Hivatalhoz áttálmenvén, itt az igazság' törvényes kiszolgáltatásának módjában magának bővséges ösméreteket

teket szerzett volna, Felséges Aszszonyunk Mária Therezia által 1776-dik Esztendőben, a' Fiumei Kormány-Székhöz, Titoknoknak kineveztetett. — A' most már Magyar Tengeri Révpartok éppen akkorában kaptaszkodván a' Magyar Koronához, ezen Kormány-Székhöz belső elrendelése, a' Tartománynak a' Magyar Törvényes lábra való állítása, és a' Magyar Tengeri Kereskedésnek első elintézése valamint temérdek gondot, iparkodást és munkát, úgy ügyes, elmés, 's fáradhatatlan Férjfiakat kívánt. — Felséges Aszszonyunk, ki hív 's kedvelt Magyarjaiban az érdemeket ritka szerentsével tudta mindég felfedezni, 's a' talentumokat bámulandó éles látással tudta sejtetni, JÓSEFÜNK választásában meg nem tsalatkozott. — Hat egész esztendeig olly fáradhatatlan iparkodással 's példás pontossággal viselte Ő ezen díszes ugyan de terhes Hivatalát, hogy Eő Felségének JÓSEF Császárnak tökéletes megelégedését nyervén, általa előbb ugyan a' Nagy Méltóságú Magyar Helytartó Tanátsához Titoknokká, két Év múlva pedig 31. esztendő korában valóságos Tanátsóssá nevezetne ki;

Ezen Fényes Hivatalában melly fontos érdemeket, melly nagy nevet szerzett JÓSEFÜNK magának, haszontalan akarnám előttem festeni, minekutánna dítsóssegesen Uralkodó Fejedelmünk, azokat Kegyelmes Adomány-Levelekben, mellyel Őr Megyénk Fő-Ispánjává kinevezni méltóztatott, tulajdon Felséges Szavaival bizonyítja. — Hogy ezen Hivatalban számos Esztendők folyása alatt egyéb rendes foglalatosságain kívül, a' Vallás — és Tudománybéli Targyakat, az ájtatos Intézeteket, 's a' Tiszti Köréhez tartozó Kaszszáknak igazgatását különös ügyességgel vitte; hogy 1786-dikban és 1796-dikban midőn Hazánknak több Vármegyéiben a' Kenyér szűke miatt végső inség uralkodna, mint Királyi Biztos olly szorgalommal 's szerentsével munkálkodott, hogy a' már már kétségbe esett Népet a' fenyegető Éhenhalástól megmentenén, és szinte tíz Vármegyét Kenyérre 's Magra segéllene, — bizonyítja ama' Kegyelmes Királyi Decretum, mellyel Eő Felsége nekíe Kegyelmes tetszését jelenteni méltóztatott. — Melly megbétsülhetetlen nyereség, melly nagy jutalom, sőt örök dítsósság az a' mi JÓSEFÜNKRE nézve, hogy érdemeit Maga a' Fejedelmek Legjobbika Kegyelmesen elesmeri, bizonyítja, 's magasztalja!

Egész mértékben érzette JÓSEFÜNK ezen Királyi Kegyelemnek nagy bétét; de sokkal nagyobbak voltak már érdemei, sokkal

kitet-

kitetszöbhek Lelkének szép tulajdoni, mint sem hogy Felséges Urunk ne igyekezett volna egy illy derék, 's ügyes Hazáfinak szolgálatjait a' Haza' Javára máshol is használni. — A' Magyar Tengeri Révpartoknál a' Főigazgatói Hivatal megüresedett. — Kit emeljen vallyon ezen Fényes, de súlyos Méltóságra Felséges Urunk, hanem ama Férjfiút, ki ezen Kormány-Széknnek első elintézésében olly munkás részt vett; ki ezen meszsze fekvő Tartománynak a' Magyar Törvények' Szentsége alatt való boldogításában már ez előtt olly hathatósan fáradozott, 's kinek emlékezete az ott való Lakosoknál még mindég tisztellel neveztetett, még mindég áldásban vólt? — JÓSEFÜNK lett tehát a' Fiumei és Magyar Tengeri Partok' Kormány-Székének 1800-ban ugyan Elöl-Ülője, két Év múlva pedig Feld-Marschal-Lieutenanti ranggal is díszesítettett Gubernátorja. — Itt, itt fejtette ki JÓSEFÜNK egész kiterjedésekben éles elméjének temérdek tehetségét; eddig gyűjtött mindenféle ösméreteinek szélességét, 's mélységét; a' legszövevényesebb dolgoknak elintézésében bámulandó könnyűségét, a' legsiklándóbb Politicai kérdések' kifejtésében ritka ügyességét; az igazság' kiszolgáltatásában szédíthetetlen pártatlanságát; a' Nemzeti Kereskedésnek, és a' Kormányra bízott Tartomány' boldogságának elő-mozdításában fáradozhatatlan törekedését, az új Intézetek' feltalálásában, a' régiéknnek megerősítésében, 's a' Köz-Jó' megállapításában leleményes eszének 's fellengező Lelkének kimeríthetetlenségét; Felséges Urunk eránt mozdíthatatlan hívségét, 's édes Hazája eránt lángoló Hazafiúi szeretetét — Látom, mint virágzik bőlts Kormányja alatt ama kies Magyar Széleken a' Nemzeti Kereskedés; látom mint nyit teremő elmője a' Nemzeti iparkodásnak új utakat; mint talál tulajdon bőségében fűlledozó Honnyunk' természetmennyeyinek eladására új tsatornákat; mint fedez fel a' Nemzeti Gazdagság' tenyészésére eddig észmeretlen kút forrásokat; látom, melly bámúlva idvezlik az idegen Nemzetek' Gallyán a' Magyarak ama tenger öbölben Századoktól fogva nem szemléltt, de már most kevélyen lobogó Zászlóit; látom, mint gyarapodik a' Kormányra bízott Népnek boldogsága, 's melly nagy mértékben érezteti Ő ezzel Felséges Urunk' szelid uralkodásának, és a' Magyar Nemzeti Alkotmány' sokszoros áldásait! 's ha ezen érdemeihez még az járula, hogy ama veszélyes időkben a' Kormányja alatt lévő Tartomány minden ellenséges sarczolásoktól ment maradt, 's az Eő Felsége' Hadai ezen Révpartok' részéről szükséges pénz, étel 's emberekkel annak idejé-

idejében felsegítődtek, ki tsudálhatja, ha az érdemeket betsűlni 's jutalmazni tudó Fejedelem Felséges jó tetszésének különös, kifejezése mellett, Őt a' Maga Valóságos Belső Titkos Tanátossává kinevezni méltóztatott? —

Azonban Napnyúgotról tíjjonnan egy irtóztató fergeteg támad. 's ama szelidíthetetlen Hódoltató, kinek színe előtt az Írás' ejtése szerént a), a' Föld elnémult, diadalmas Sassaival Hazánk' szívéig nyomul. — A' fegyvereinek gyarló szerentséjében büszke ellenség felette nagy árt szaba a' Békességnek. — Vértő szívvel erősíté meg Felséges Atyánk ama békekötést, melly által hív Jobbágynak a' Béke' áldásait ugyan megszerzé, de több Tartományoktól, mellyek Századoktól fogva a' Monarchia' egyeteméhez tartozván Felséges Házának bődlog Kormányja alá tartoztak, — megválni kéntelenített. — Ezek közzé tartoztak a' Magyar Tengeri Révpartok is, ki írhatja le méltóképpen JÓ'SEFÜNK' Fájdalmát, midőn ezen Tartományt, melly mindenütt az Ő Bölts 's Atyai Kormányának nyomaival rakva vala, mellynek Történet' Könyveiben az Ő neve minden lapon írva van, mellynek készített Jövendőjén szemei édes reménnyel telve függöttek, 's általa felállítatott hasznos intézetei már tellyes virágzásban voltak, kilentz Évi izzadásai után elhagyni, 's egy idegen Hatalomnak általadni kéntelenített? De még ezen szomorú környülmények közt sem felejtkezett Ő meg Felséges Urunk eránt tartozó hűségéről, mert még ott léttének utolsó pillanatiban, ámbár az ellenségtől mindenfelőlről környülvétetve; egy 30. milliomot tévő summa pénzt, mellyet az Angoly küldé vala Udvarunk' segítségére, a' fenyegető veszedelmeknek közepette ritka ügyességgel, rettenthetetlen bátorsággal, 's méltó szerentsével a' Felséges Kints-Tár' részére megmentett. —

De JÓ'SEFÜNKET, mincelötte édes Hazája' kebelébe visszatérjen, még egy igen fontos foglalatosság várta, melly ha nagy tapasztalást, mély belátást, széles esmérteket, különös pallérozást, rendíthetetlen hívséget, egy szóval Diplomaticai finomságot kívánt, JÓ'SEFÜNK-BEN mind ezen tulajdosságokkal bíró Férjfiúra talált, t: i; a' Bétsi Béke kötés' következésébe által kelle adni a' győzedelmes Félnek a' Magyar Tengeri Partokat, 's Horvák-Országnak túl a' Szávai részét. — JÓ'SE-

a) 1. Makk. 11; 52.

FÜNKRE esett Urunknak szerentsés választása, ki is, mint meghatalmazott Császári Királyi Biztos ezen igen fontos, ezen igen tsiklándós tárgyban olly serénységgel, olly pontossággal, 's Felséges Urunknak olly nagy megelégedésével munkálkodott, hogy ennyi érdemeinek jutalmául még fíradózásainak közepette előbbi Gubernátori fizetésének megtartásával, ezen Tekintetes Nemes Vármegye' Fő-Ispánjává a), egyszersmind pedig a' Leopold Császár' jeles Rendének Commendátorává nevezetne b).

Új Fény Pálya nyílik itt JÓSEFÜNKNEK — Ti, ezen Tekintetes Megyének Nagy Érdemű 's Tekintetű Rendei! Ti magatok jól emlékeztek, melly édes érzékenységgel vettétek ezen Kegyelmes kinevezést? melly epedő vágyással vártátok az Ő közitekbe való jövetelét? melly öröm kiáltozások közt idvezlétek 's fogadtátok Őt midőn Fő-Ispáni Székébe beiktattattot c), 's hozzátok amaz ékes, 's velős Beszédet tartá, mellyet valóban úgy lehet tekinteni, mint ama Principiumoknak, mellyek Őt' egész Kormányra alatt vezettek, rövid Hitvallását. — Ha bár kinek is gondot okozhatott egy Gróf Pálffy Jánosnak, egy Gróf Eszterházy Imrének, főképpen pedig ama halhatatlan emlékeztető, 's még életének estvéjén is Hazája' boldogságán fiatal elszánással 's erővel munkálkodó Székhelyi Gróf Majláth Józsefnek, 's ezen Tekintetes Megye' örök ditsóséggel fénylő más több Fő-Ispánjainak sorába lépni, de JÓSEFÜNK ama Férjfiú volt, ki minden próbát kiállhatott, semmi öszve hasonlítástul sem tarthatott, 's Kire, ha az előbbi Fő-Ispánokról nagy Fény áradott, de Ő ezeknek tündöklő sorára a' Maga érdemeivel újságart 's ditsóságot terjesztett. —

A' Fő-Ispáni Hivatalt H. H! Országunk' Polgári Alkotmányra a' legjeleschb 's Leg Főbb Méltóságok közzé helyhezettvén, olly tiszteletre méltóvá tevő, hogy azt Honnyunknak régi idejében Koronás Fejedelmink között is többen viselnék. — De ha kimondhatatlanul szép a' szabad emberek között Előjárónak lenni, felette súlyos is; mert nálunk, — hol a' Nemességnek sarkalatos Jussai sérthetetlenek, — hol a' Törvény minden hatalmat bizonyos határok közzé zár, 's a' kitsinyt a nagygyal

a) Ezen tárgyban Nagy Méltóságú Klobusiczky József Úr a' Ragusai Herczeggel Marsal Marmonttal, mint Francia Császári Biztossal munkálkodott.

b) 2-dik Jan. 1810;

c) 4-dik Jul. 1810.

naggyal egyaránt őltalmazza, hol az Elöljárónak tetszése többnyire a többségnek akaratjához kötve van, — egy szóval, hol az Elöljáró, Nemes Jobbágytársainak nem Ura, hanem csak az egyformák között Első a), — az Elöljáró a' testeken nem uralkodhatván, elkerülhetetlenül szükséges, hogy ő a' Köz-Jó' hasznára, tudománya, ember ösmérete, ékes szóllásának bájai, 's hódító bánás' módja által a' Lelkeken uralkodjon. — Ki tagadhatja pedig, hogy JÓ'SEFÜNK BEN mind ezen tökéletességek tellyes mértékben találtattak? 's e'ként ki tudálhatja, hogy Ő a' szíveknek megnyerésében 's a' Lelkek' meggyőzésében olly szerentsés lévén, egyszersmind ezen Nemes Megyének Kormányában is olly rendkívül szerentsés volt?

Vissza élénk békességes-tűréstekkel, betses H. H! ha Nagy Méltóságú KLOBUSICZKY JÓ'SEFNEK ezen Nemes Megyé' tizenhat Évi Kormányára alatt végbe vitt Tetteit elő akarnám számlálni. — Friss emlékezetben vagynak mind ezek előttetek; 's mik vallyon Vármegyénknek Jegyző-Könyvei — mint az' Ő nagy érdemeinek, bölög Kormányának, 's halhatatlan ditsőségének folyton-folyó Laistromai? Hadd éljenek ezekben JÓ'SEFÜNKNEK Tettei! hogy a' késő Maradék lássa, tsudálja ezekből elhunyt Fő-Ispánunk' Nagy Lelkét, egyszersmind pedig ítélhesse meg vesztésege felett való keserűségünknek, mind igazságát, mind nagy voltát! b).

Azonban engedjétek meg, hogy Fő-Ispáni életéből némelly vonásokat előhozassak, mellyek nem ugyan méltó Fájdalmatok' enyhítésére, de, legalább édes emlékezetének újítására szolgálhatnak. — Terjesztett-é vallyon Nemes Megyénknek nagy érdemű 's tekintetű Rendei! JÓ'SEFÜNK valaha bennetek olly reményt, mellyet bé nem töltött, nyújtott-é olly ígéretet, mellyet tellyesíteni nem törekedett, — értett-é olly' köz haszonra célzó kíváнатot, mellyet eszközteni nem iparkodott volna? Nem szinte példa nélkül való Tette-é az JÓ'SEFÜNKNEK, hogy

érez-

Majd csak nem ide illik Tacitusnak ama mondása:

a) Neque enim hic, ut in caeteris Gentibus, quae regnantur, certa Dominorum domus, caeteri autem servi; sed imperatoris es hominibus, qui nec totam libertatem, nec totam servitutem pati possunt. —

Tacit:

b) Mihi autem pulchrum imprimis videtur, non pati occidere, quibus aeternitas debeatur, — Plin. Sen,

érezvén, mennyire hasznos, sőt szükséges a' Fő-Ispáni Kormányának biztos viselésére a' Megyének, az-az, mind a' Föld' Népének, mind pedig a' benne lévő Helyeknek tökéletes esmérte, Borsodnak minden vidékeit számtalan fáradságok között meglátogatta, 's azon terhes útazása által Magának ama megbetsülhetetlen esmérteket szerzé, mellyek Megyéinkre nézve olly sok áldást szűltek? — Nem nagy dűsérétére szolgál-é az JÓ-SEFÜNKNEK, hogy — kétszer tartván (: mert a' parantsoló környűllások többször nem engedék:) Építő-Székét, 's a' Rendeknek Szabad voksait bölts javallattal vezetvén, Megyéinket mind a' kétszer Magához méltó Tiszti Karral ajándékozá meg? — hogy Nemzeti szép nyelvünk' pallérozására czélzó minden hazafiúi szándékot költségével, 's sikeres tanáts-ádásaival elősegített? — hogy az Adófizető Köznépnek sorsát szűntelen szemei előtt 's szívén hordozván, térhein a' javallott hasznos takarékoság, és a' Rendektől kinyert tetemes áldozatok által könnyíteni olly kívánatos foganattal iparkodott, hogy annak adója, a' mennyiben a' Házi Kints-Tárát illette, tsak egy esztendőben harmincz ezer forintal alább szállítatott? — hogy a' Megyebéli Levél-Tárt, Megyéinknek ama Fő Kintsét, mellyben a' Nemes Rendeknek Közhatarozásai, Jegyző-Könyvei, Bírói Végzései, 's mindennémű Ok-Levelei a' maradék' számára gondosan őriztetnek, elébbi zavart állapotjából a' legtisztább 's legalkalmasabb rendbe hozatta? — hogy bölts vezérlése alatt ama pompás Megyebeli Palota készült, melly, valamint az egész Megyének, úgy különösen ezen Nemes Városnak maradandó Díszsze lesz? — hogy végre szorgoskodása által darabos, 's sokszor járatlan útaink a' Kereskedés' hasznára, 's mindnyájunk' könnyebbségére számosabb tágas töltésekké simúltak? — hogy végre valahányszor tsak lehetett, szeretett Megycéjébe jönni, 's a' Köz' Gyűléseket tulajdon Előllülése alatt tartani igyekezett?

'S JÓ-SEFÜNK' dűsérétéről lévén a' szó, vallyon ki tagadja meg Tőle az érdemlett magasztalást, midőn Kormányának egész ideje alatt a' Fogházaknak jobb karba való hozásán olly állhatatosan 's olly foganatosan törekedett; hogy a' hol a' kérelhetetlen igazság kéntelen a' maga süllýát éreztetni, ott az érzékeny emberiség magát meg ne tagadja, hanem inkább amavval szelid öszve-hangzásban párosodjon? 's nem tétézte-e vallyon ezen jótéteményét, midőn még a' felől is, a' Királyi Kegyelmes Rendelések' következésébe ugyan, de tulajdon belső

meg-

meggyőződéséből oly nagy rész-vétellel gondoskodott, hogy a' tömlőzökben sínló raboknak számára az illető Lelki-Pásztorok által rendes Isténi-Tisztelet tartasson? t: i: amaz igazságot mélyen érzi Ő, hogy ezen szerentsétlenek, ha csak a' Világi Hatalomnak testi büntetéseihez a' Religionak szelid 's vigasztaló oktatásai nem járúlnak, a' fenyíték által gónosz tetteiknek belső megútálására 's a' megtérésnek idvességes szándékaira csak ritkán vagy soha sem indulnak, 's gyötrelmeiknek sanyarúsága alatt elfásulván, többnyire nem véghez vitt gonoszságokat, hanem csak vigyázatlanságokat kárhoztatják a). 's midőn e'ként ezen eltévedt szerentsétleneket, kik a' bűn' bállyeje alatt sem szűnnek meg ember-társaink lenni, a' Virtus' ösvényére vissza-vezetvén, a' megbántott Polgári társasággal ki engeszteli, vallyon nem halhatatlan érdemet szerzett-e Magának az emberiségről 's egész Hazánkról? — Ne emlitem-e vallyon ama példás buzgóságát, mellyel a' falusi Nemzeti Iskoláknak szaporításán 's jó karba hozásán törekedett? hogy a' szegény Földmivelő' gyermeke a' Vallás és a' jó erköltsők' szabásaiban, 's állapotjához illő szükséges esméretekben oktattatván, sorsának terheit azoknak fellyebbvaló indító okainál fogva annál könnyebben viselhesse? —

Elő! hozhatnám még itt dicséretére, melly sikeresen iparkodott azon nagy Lelki ajánlásokat tellyesíteni, mellyeket ezen Nemes Megye a' nyugodalmunkért, szabadságainkért, függetlenségünkért, 's tulajdon Felséges Személyének 's Koronáinak méltóságáért hadakozó Felséges Királyunknak pénzben, emberekben 's természetényekben tettek vala? Elő hozhatnám, melly rendkívül való ügyességgel 's szerentsével tudta Ő mindenkor a' Fejedelem iránt tartozó Jobbággyi hűségét édes Hazája iránt való példás szeretetével egyesíteni? Emlithetném, melly fáradhatatlan iparkodással törekedett Ő Megyénk' javára külfömbféle hasznos Intézeteket létre hozni, mellyek ha még vagy még nem fogantak, vagy pedig korán elhunytá által első tsírájokban maradtak, Követőinök apolgotó szorgalma által gyökereket vevén, szászorta való gyümöltsöt fognak hozni? — De minék mind ezeket részenként elő számlálni? minékutánna Megyénkben az Igazgatás' minden ágainak kívánatos jó folyta, tzáfolhatatlan bizonyossága azon Léleknek, mellyet Ő köz bódogságunkra Fő-Ispáni Hivatalát viselte, 's mellyet Ő Megyénknek minden Tisztviselőibe tudott önteni. —

Hát

a) Nec ita illis culpa, quam culpa fortuna displicet. Sen:

Hát abban ne ditsóitessen-e vallyon JÓSEFÜNK¹ emlékezte, hogy fáradhatatlan munkásságának szük lesz. Megyénknek kebele, 's mintha nem volna itthon a Megyebeli Kormánynek temérdek gondjai által eléggé elfoglalva, hazafiui izzadásának küzdő-helye már nem tsak Borsod, hanem az egész Magyar Haza lesz, — midőn Felséges Királyunk által két ízben a) Királyt Biztosnak a' végre kineveztetvén, hogy a' szomszéd Birodalomban irtóztatóan öldöklő, 's immár Hazánknek szélei felé pusztító sebességgel közelítő döghalált, Országunktól, viszsza-tartóztassa, czél erányos bölts rendelkezései által édes Hazánkat ezen fenyegető veszélytől szerentsésen megmenté, Felséges Urunknak olly különös meglegedésére, hogy e'béli halhatatlan érdemének jutalmául Leopold Császár' jeles Rendjének Nagy Keresztjét nyerné; — midőn, mint a' Tíszán innen való Vármegyék' határjai iránt fenn forgó kérdéseknek elintézésére kirendelt Országos Biztosságnak Elöl-Ülője, ezen nagy fontosságú tárgyban a' többi Tagokkal egygyütt az illető Nemes Megyéknek tellyes meglegedésére munkálkodott b) Midőn Felséges Urunk által Cs: Kir: Biztosnak kineveztetett, hogy ama Külföldi segítő Sereget, mely egy Déli Tartományba a' Szabadság' szent neve alatt lappangó féketlenség' c) maszlaga által megszedített párt-ütőknek büntetésére 's kiűtésére hívatattott, Hazánkön keresztül vezesse; — midőn Nemes Báts és Bodrog Vármegyék' mostani Méltóságos Fő-Ispánjának d) Fényes Hivatalába való beiktatására Királyi Biztosnak rendeltetvén, ezen megöszült Fő-Ispánunk, mint valami új Sámuel, e) ama még virág korában lévő Dávidot ezen kies Tartomány' Bírói 's Atyai Székébe helyeztette?

Illyen

- a) Előbb ugyan Erdélybe a' Török szélekre; másod ízben pedig Slavóniának és Horváth-Országnak hatáira;
- b) Ezen tárgyban Tekintetes Borsod és Abaúj Vármegyék közt bírókodott is, a' többi T. Vármegyék, különösen Zemplén és Sáros, — és Zemplén 's Abaúj között is készült már határnapot szabni, ha előbbi szándékában a' reá következő Ország-Gyűlésé által meg nem akadályoztatott volna; —
- c) Libertas, et speciosa nomina praetextuntur, nec quisquam alienum servitium concupivit, ut non eadem ista vocabula usurparet — Tacit:
- d) Méltóságos Radváni Gróf György Ferentz, Eő Cs: Kir: Felsége' Kamarássa és Tanátossza;
- e) 1. Kir: 16.

Ilyen volt JÓSEFÜNK az Hivatalainak viselésében, ilyen
 volt Felséges Királyunk kívánságának végre hajtásában, egy szóval, il-
 len volt hazafiúi kötelességeinek teljesítésében, — 's mind ezekben
 annál nagyobb álmélkodást érdemel, hogy ennyi viselt dolgai után a'
 ditsőség' tető pontjára hágván, sem az irigységnek tárgya, sem pedig
 ama veszedelmesebb indultnak, az ön' kevélységnek martalékja nem lett
 a). — Ha az igaz Hazafiság abban áll, hogy Fejedelmünk iránt esküdt
 hűségünket készek légyünk Javainknak feláldozásával, vérünkkel 's életün-
 kel petsételni, — hogy Hazánkat 's ennek Törvényeit, Polgár-társain-
 kat, 's ezeknek Jussait minden személyes hasznainknak 's egyéb müllyé-
 kes tekinteteknek földre tételével Lelkünkben szeressük, tiszteljük, 's vé-
 delmezzük, — hogy hivatalainkat nem a' hozzájuk kötött parányi hasz-
 nokért, hanem Honnyunk' javáért tulajdon javaink', erőnk' 's nyugodal-
 munk' feláldozásával is Lelki-esméretes pontossággal viseljük; — kiteda
 tagadhatja meg JÓSEFÜNKTÖL a' szónak egész kiterjedésében az igaz
 hazafi nevezetet 's érdemet? úgy mint a' ki Fejedelme iránt tartozó ren-
 díthetetlen hűségét, 's a' Haza iránt viseltető tántoríthatatlan szeretetét
 minden alkalmammal, főképpen pedig ama veszélyes időkben, midőn a'
 Királyi Szék' Méltósága 's bátorsága, és a' fenyegetett Haza' függetlensége
 a' Hazafiaktól rendkívül való erőlködést, 's táméntalan áldozatokat kívánt,
 példás buzgósággal bém bizonyította — 's nem ezen hazafiságát mutatta-e meg
 Hivatalaiban is? — melyeknek mind felvállalásában, mind viselésében Őr-
 tsak egyedül a' Honny szeretet, tsak a' Hazafiúi szent érzés élesztette;
 Férjfi korának zsongejétől fogva maga magának tsak igen keveset,
 egészen pedig tsak Hazájának 's terhes Hivatalainak élt. — A'
 hazafiság volt JÓSEFÜNK' belső ösztöne, ez volt minden telege-
 deteinek rúgója, ezt tudta Ő példájának bájaival minden hozzá tarto-
 zóiba önteni — ez volt Századoktól fogva Ős-Eleinek esmértető jele,
 ez volt nékie valamennyi Testvéreivel közös tulajdona, úgy hogy Ő tel-
 lyes igazsággal mondhatná ama nagy Lelkű Machabeussal: *Én pedig, va-
 lamint Testvéreim is, Lelkemet és testemet adom a' Hazai Törvé-
 nyekért b).* — De

a) *Et magis mirandus, quod ab his rebus, et laudem quaesiverit sine
 ambitione, et invenerit sine invidia, et sine superbia retinuerit —
 Poraeus in Laudat. Lud. XIV.*

b) 2. Mach. 7: 37.

De mind ezeken kívül van még egy, a' mi, JÓSEFÜNKNEK hazafiságát a' legsúgárzóbb Fénybe helyhezteti, 's azt mutatja, hogy ha nagy Hazafi volt *Ő a' Törvények' végre hajtásának eszközlésében*, szinte olly nagy volt *a' Törvények' hozásában is*. — Ott, ott az Ország' Gyűlésein, édes Hazánk' Atyáinak tiszteletre méltó Körében, hol Cyneás újra feltalálhatná a' Római magasztalt Tanátsnak mind böltsességét, mind tekintetét a), jelelte ki Magát tellyes mértékben JÓSEFÜNK' lángoló hazafiúi szeretete. — Itt fejtette ki Honnyunk' bölgsége iránt viseltető példás buzgóságát; itt terjeszté elő az éssen 's tapasztaláson gyökerezett köz' hasznú javallatait; itt támogatá tulajdon elméje' mélységeiből merített meggyőző okokkal a' fenn forgó idvességes Törvényeket; ragadá ékes szóllásának ígöző kellemeivel álmélkodására 's tiszteletére, Országunk' valamennyi Nagyjait; úgy hogy ezen tekintetben tellyes igazsággal reá illyen, a' mit az Irás a' Bölts Férjfiúról mond: *Éles elméjűnek fogok táltatni az Ítéletben, és a' Hatalmasoknak színe előtt tsudalatos lészek, és a' Fejedelmek' artzúlati álmélkodni fognak rajtam; ha hallgatók, reám várnak, és ha szólok, reám néznek; — Annakokáért ez által halhatatlanságom leszen, és örök emlékezetet hagyok az utánam valóknak b).*

'S tsak ugyan itt, a' jelen való Ország' Gyűlésén, hol Felsőes Királyunk' szolgálatját, és a' Haza' Köz-Javát illető tanátskozásokban még olly munkás, olly sikeres részt vett; hazafiúi izzadásának közepette, érdemekkel tellyes életének 71-dik Esztendejében lepte Őt meg a' kíméletlen halál. — E' folyó Esztendő Bőjtelő-Havának Nyóltzadika volt amaz örökre gyászos nap, melly Őt', 's Véle ékességünket, örömlünket, 's a' legszebb reményinket elragadta! *Óh halál, melly keserű a' te emlékeztet!* Vigasztalódjunk azonban, a' mennyire lehet, ama gondolatban betses H. H. I., hogy JÓSEFÜNK magával vitte a' Sírba Legjobb Fejedelmünk' igaz részvételét, az egész Haza' fájdalmát, minden, hív 's Létkes Magyarnek szánakozását, különösen pedig ezen kies Megyének mély megilletődését, 's legigazságsabb siralmát. 's ha enyhülni látszik valamennyire fájdalmunk, 's magunk is hazafiúi érzésekre gyűlladunk, midőn JÓSEFÜNK' hazafiúi érdemeiről elmélkedvén, benne a' nagy, az elfe-

a) L. Flor. 1; 18.

b) Böltses; 8; 11 — 13;

lejtésetlen Hazafit szemléljük, lássuk még ama' szép, ama ritka tulajdonságait is, mellyek Őt annyira ékesíték, 's olly szeretetre méltó emberre tévők! —

MÁSODIK RESZ.

Ha ditsértetik az Évangéliomi Szolga a) hogy Urától nyertt talentomival hasznosan kereskedett, nem válik-e JÓ'SEFÜNKNEK is méltó dicséretére, hogy a' JÓ Istentől más Ezerek felett vett szép ajándékokat se el nem ásta, se el nem tékozolta, hanem inkább azokkal Önn' tökéletesítésére, ember társainak javára, és Magának a' Mennyei Adónak ditsősségére uzsoráskodván, százszorta való nyereséget tett. — Már az Anyai Természetől nagy elmével lévén felékesítve, Lelki tehetségeit ifjúságának első zsongejétől fogva egész élete' folytatában állhatatos iparkodással törekedett kipallérozni — 's tsak ugyan fáradhatatlan szorgalma, állandó virrasztásai 's a' legválogatottabb könyveknek figyelmetes olvasása, de főképpen tulajdon elmélkedései által szerzé Ő magának ama temérdek eszméreteket, mellyek minket olly gyakran ragadtak bámulására — Völtt-e vallyon Hitünknek Szent Tudományától fogva a' mezoi gazdaság' titkaig valami, a' miről Ő velősen 's böltsen ne tudott volna szólni? 's midőn Ő mások előtt a' tudományos dolgok' rejtekeit álmélkodásra méltó könnyűséggel fejtegette; midőn a' legtudósabb munkák felett nyomas 's tsak néhány szavakba foglalt, de azoknak egész tartalmát kimerítő véleményeit előterjesztette, nem úgy látszott-e, mintha azt, a' mit tudott, nem máshonnan tanulta, — hanem önnön maga találta volna fel? 's ha a' közmondás szerént annyi embert tészünk, a' hány nyelvet értünk, mit mondjunk Ő fölé, ki a' Magyar és Deák szép hangú nyelveken kívül, a' Német, Olasz és Francia nyelveket nem tsak értette, hanem szinte, mint Anyai nyelvét, ritka könnyűséggel 's ékességgel írta is, beszéllette is? Kezében lévén e'ként ezen kiveltt Nyelvek' bírtoka által a' Tudományoknak kültsa, nem tsudálhatjuk, nem kérdezhetjük többé, honnan gyűjthette JÓ'SEFÜNK ama mindenféle eszméreteket, mellyek minden írsaiból, minden szavaiból kisúgárgzottak? 's mellyek azt

3 *

tevők.

a) Máté: 25.

tevék, hogy a' tudományos dolgokról lévén a' szó, a' Jelen lévőkre nézve még hallgatása is oktató lenne, úgy hogy reá illjen Bölts Senecának ama mondása: Van, a' mit a' nagy Embertől, ha hallgat is, tanulhatsz a).

Azonban ámbár a' Tudományokat minden külömbség nélkül egyaránt betsülte, mindazonáltal Hazánk' Históriájához és Törvény-tudományához különös vonszódással ragaszkodott. — Tudván, hogy ama' Nemes példának olvasására, mellyek a' maradék' bámulására 's követésére Honnyunk' Történet-Könyveiben kitörülhetetlen betűkkel írva vagynak, a' szív hazafiúi érzésekre lelkesül; tudván, hogy a' Törvények' pusztá esmérete magában igen silány, ha csak ez a' Honnyi Históriával, melly a' Törvényeknek alkalmát, okát, eredetét, viszontagságait, 's e'ként igaz értelmét, — egy szóval a' Törvényhozásnak történetét adja elő — nem párosúl, mind a' kettőt tudós búvárságának 's elmélkedéseinek állandó tárgyául választotta — Magam hallám betses H. H! midőn egykor ezen Nemes Megyének régiebb szerentsétlen történeteiről bús felemelkedett hazafiúi érzéssel szólván, amaz örökké emlékezetes esetekről, mellyek ama Borsodi Mohácsnál, a' most már elpusztult Mohinál — ama Török emésztő 's halhatatlan hírű Egri Várnál b) Vég-Szendrőnél, Keresztesnél, 's több más Helyeken történnén, Hazánk' sorsára különös befolyással voltak, olly körülállásosan, olly elmésen, olly nagy Históriai pontossággal beszéllett, hogy minden szó benne a' tudós 's mély értelmű Férjfiat, és a' nagy Hazafit egyaránt elárulná! —

Illy nagy elme, illy szélesen kiterjedett tudomány, az ékesen szóllásnak varázsló erejével, és ama szerentsés Itélő-tehetséggel eggyesülve, melly benne természetes ösztönnek látszaték lenni, voltak az Égnek ama megbetsülhetetlen szép ajándékai, mellyekkel JÓSEFÜNK' Lelke fel volt ékesítve. 's mellyek által Őt már maga a' természet nagy Férjfiúnak 's nagy Előjárónak kente fel. — De egyszersmind ezek voltak ama természetes eszközök, mellyek által ha JÓSEFÜNK' akár a' maga véleményeit támogatni, akár az ellenkező okokat

a) Est aliquid, quod ex magno Viro, vel tacente proficias. Sen:

b) Ki-hi tudja, hogy ez előtt az Egri Vár Nemes Borsod Vármegyéhez tartozott, míg az 1812-dikben történt tűre által Nemes Heves Vármegyéhez nem kaptosztatott.

okokat igyekezett megcáfolni, beszédjeit a' meggyőződés állandóul követte. — Aazonban ámbár Ő nem volt amaz Elöljáróknak számából, kiknek bizonytalan akarátja minden tudományok mellett is, többnyire csak a' mások' habozó vélekedése közt ingadozik, 's végső elhatározások többnyire csak a' tanácskozás' pertzében születvén, a' legkisebb ellenvetésre újra oda hal, hanem inkább Ő benne, a' tárgynak első esmérte, egyszersemind legottan a' meghatározott Vég-Ítéletet is szülte, — ámbár Ő ama szerentsés tehetséggel bírt, hogy indító okainak kifejtése, beszédjének hathatósága, és gyakran tsupán elmésen tett kérdései által is az ellen-részt észrevehetetlenül a' maga ítéletére húzhatná, — még is a' mások meggyőződését tiszteletben tartotta, 's azt, ha általa a' Köz-Jó nem szenvedett, önnön ítéletének ellenére is, panasz nélkül követte a). — Ebben áll az Elöljárónak igaz nagysága, hogy az erőszak és a' gyengeség között közép utat tartson; — a' felzúduló indulatok' szélveszei között is a' Kormányt hátor kézzel hajtsa, — az ellenkező vélemények' harcrai közt a' viaskodóknak mindég biztos menedék helyet mutasson, — tekintetével a' Köz Szabadság' kárára soha ne éljen, — a' jobb okoknak engedni, a' hasznos tanács-adásokat elfogadni mindég kész legyen, egy szóval alattvalóival mélyen éreztesse, hogy Hivatala Őt' valamint Elöljárójokká, úgy valamennyi Jussaiknak Örjévé, 's boldogságoknak eszközlőjévé tette b).

'S JO'SEFÜNK' Kormánybéli böltsességét 's Tiszti körében kifejtett szép tulajdonságait festetgetvén, ne emlitem-é vallyon ama nagy mesterségét, mellyel alattvalói közt a' békességet 's egyességet fenn tartani, a' különböző Vallásbeli Felekezeteket, a' nélkül, hogy a' magáé iránt való tiszteletből 's buzgóságból legkisebbet is engedne, a' Szent Szeretet' kötelével egybe kötni, a' tsekélyebb hibákat kegyességgel, a' nagyobbakat keménységgel orvosolni, 's a' Hivatalos foglalatoságokra, mennyiben ez Tőle függött, mindég a' legügyesebb 's leg-

a) *Factis benignus pro re, dictis laud minus libertatis alienae, quam suae dignitatis memor, et quo nil popularius est, quibus artibus petierat Magistratus eiusdem gerebat. — T. Liv. de Vat. Corro.*

b) *Illius demum magnitudo stabilis fundataque est, quem omnes tam supra se esse, quam pro se sciunt. — Sen:*

's legalkalmasabb Férfiakat választani tudta a)? ne említem-e hódító bánás' módját, mellyel minden szívet meg tudott nyerni b) — ama szeretetre méltó szelidségét, melly benne a' bosszút kívánásnak helyet soha nem adott c), — amaz eltökélt iparkodását, hogy a' Törvényeknek tiszteletet, parantsolatinak 's intéseinek pedig hitelt 's tekintetet tulajdon példájának hathatósága által szerezzen d), — ama készségét, mellyel a' megsértett szegénynek panaszait legterhelebb dolgának közepette is hallgatta e), — végre, hogy a' többi elhallgassam, ama kegyességét, nyájasságát, leereszkedését, mellyel, Méltóságának súllyából mintegy kivetkezvén, mindenkhez személy válogatás nélkül viseltetett, minden szívet meghódított, 's mindenkben maga eránt szíves tiszteletet, szeretetet, 's bizodalmat gerjesztett, a' nélkül, hogy ezen nyájassága 's leereszkedése alatt, tekintete legkisebbé is tsorbúlta f)? Egy szóval JÓSEFÜNK ama Férfiú volt, kinek már arczája' vonásaiban lehetett Lelkének kisugárzó tehetségeit olvasni, 's első tekintetéből a' jó embert és a' nagy Férfiát sejteni g).

Illyennek láttuk, illyennek ösmértük közöttünk JÓSEFÜNKET az Ő Tiszti körében, de még házi környúlállásiban is, hol némelly nagy

a) Optimum quemque fidelissimum putare: omnia scire, non omnia exsequi: parvis peccatis veniam, magnis severitatem commodare; nec poena semper, sed saepius paenitentia contentus esse: officiis et administrationibus potius non peccaturos praepone, quam damna re cum peccassent. — Tacit.

b) Életének sinor mértékül vévén ama tanácsot: Sic cum inferiore vivas, quemadmodum superiorem velles tecum vivere. — Sen:

c) Cui ultio in facili est, is omisit eā, certam laudem mansuetudinis consequitur. — Sen:

d) Melius homines exemplis docentur, quae imprimis hoc in se boni habent, quod approbant, quae praecipunt fieri posse. — Plin: Sec:

e) Ps. 71; 4.

f) Tempora curarum ac remissionum divisa — Ubi Conventus et Iudicia poscerent, gravis, intentus, severus: ubi officio satisfactum, nulla ultra potestatis persona, tristitiam et arrogantiam exuerat: nec illi, quod est rarissimum, aut facilitas auctoritatem, aut severitas amorem deminuit. — Tac.

g) Nihil ineptum in vulgo: gratia oris supererat — Bonum Virum facile crederes, magnum libenter. — Id.

nagy Férjfiak is oly törpe parányiak, oly mindennapiak, Őt maga magához hasonlónak lelják. — Akár mint Hitves-Társat, akár mint Atyát, akár mint Urat tekintjük is Őt, mindég szeretetre 's tisztelőre méltónak, egész házat pedig olyannak találjuk, mely a jó rendnek, költsönös szeretetnek 's bizodalómnak, az ízlésnek, a' megelégedésnek, a' mértékletességnek, egy szóval minden házi Virtusoknak 's boldogságnak valóságos Temploma, 's a' szoros rendtartásnak igaz mustrája volt a). — Téged Magadat hivlak bizonyásgúl Nagy Méltóságú Özvegy, nem viseltetett-e vallyon ditsőült Férjed erántad mindenkor példás legtisztább szeretettel, tántoríthatatlan hűséggel, határtalan bizodalómmal, ama hódító 's hóduló keméléssel, mely nékie olyi kellemes tulajdona volt, hogy ama megelőző jósággal, mely a' másik Hitves-Társnak gondolatjait is tudja sejtteni, amaz édes vetélkedéssel, mely a' másikat minden jó, szép 's nemes Tettekben törekedik majd elérni, majd feljűl műlvi, ama-gyengéded érzékenységgel, mely minden örömet tsak ketté osztva érez, minden fájdalmat édes részvételével enyhít? egy szóval, nem volt-e vallyon boldog öszveköttetések, leleven képe; ama szentséges egyességnk; melyet az Apostol' tanítása szerént; a' házassági szövetségnek itt a' földön ábrázolni kell b)? — Vess egy vigasztaló tekintetet ditsőült Lélek! boldog lakhelyedből értted kesergő Özvegyedre, 's az Egi malasztok' írjával gyógyítgasd ama sebeket, melyeket éretted epe-dő szívébe korán elhúnytod vágott, örökös emlékezeted pedig naponként újít!

Ha Őt, mint Atyát tekintem, felgerjed bennem amaz égő kívánság, hogy vajha Gyermekeinek 's Unokáinak nevelésében kimutatott szerez-tés módját minden Atyák mustrául vennék! Nem tartotta kedves Cse-metőire nézve elégségesnek a' fogadott házi Mestereknek béres szorgalmát, hanem neveléseket Önn' Maga akarta vezetni. — Már gyenge ko-rokban az Isten' félelmét, mint minden hőltesség' kezdetét c) szívekbe plántálni, 's azt Szent Hitünk' ágazatainak napról napra bővített okta-tási által gyarapítani 's erősíteni, — a' Hitnek örökös fundamentomán

épült

a) A se suisque orsus primam domum suam coëruit: quod plerisque haud minus arduum est, quam Provinciam regere. — Tac.

b) Ephes: 5; 25. —

c) Zsolt: 110: 10.

épültt erköltsi Tudománynak szabásait nem tsak fejekhe önteni, hanem szívekkel belsőképpen éreztetni, — ifjúságokat, a' tsábitás' keleptzéi, és a' megvesztegetett Világ' ezerféle veszedelmei előtt — Atyai intései és az idvességes fenyítéknek szoros vóltta által bátorságba helyeztetni, — őket, egyaránt szeretni, de ezen szeretetet az Atyai méltóságnak tiszteletre méltó komolyságával mérsékelni *a)*, — a' szelid Tudományok és a' szívkepző szép Mesterségek' magvait beléjek hinteni, és tulajdon világitó példájának ápolgatásaival hennek nevelni, — őket, gyermekségek-től fogva a' puhaság' kerülésére — a' munkás életre, békességes-tűrésre, egy szóval, az erköltsi fenyíték' igájának hordozására *b)*, és a' Virtus' szűk 's darabos ösvényein való szakadatlan járásra szoktatni *c)* — őket a' Honnyi Történet-Írásokban örök fénnel ragyogó nagy Lelkek' buzdító példái által a' Király' és Haza' szent szeretetére gyúlasztani, — 's mind ezek által belőlök maga magához hasonló fedhetetlen életű Keresztényeket, 's nagy Hazafiakat formálni, — ez vóltt szeretett magzatának nevelésében JÓ'SEFÜNK' fáradozásának egyetlen-egy célja — ez lett egyszersmind később bétóltt legszebb reményeinek látásában példás Atyai szorgalmának tetézett jutalma. — Ha Idvezítőnk' mondása szerint a' jó fát gyümölcseiből esmérjük *d)* ha egy régi Bölts *e)* ama Római bajnok Scipiónak legfőbb ditsősségül tulajdonítja, hogy ama halhatatlan Africánust nemzé, nézzetek betses H.H! elhunyt JÓ'SEFÜNK' derék két Magzatira, 's ha hennek a' Hazát tellyes érdemmel nyertesnek találjátok, valljátok meg, nem nagy ditsősségére válik-é JÓ'SEFÜNKNEK, hogy illy Fiaknak nem tsak pusztá lételt, hanem olly példás nevelést, olly' bődög' sikerű formálást adott?

Említsem-é még mind ezek után JÓ'SEFÜNKNEK ama jó, — szelid, — és kegyes vólttát, mellyel szolgálaihoz, 's mindennemű hozzá-

járásaihoz tartozói-

a) Amare liberos dulce, et impensius amare prae dulce — sed frequenter amor ipse patris nisi moderationem teneat, nocet liberis, si aut nimia indulgentia dilectum resolvat, aut praclatione unius caeteros ab affectu germanitatis avertat. — *S. Ambros:*

b) Jer: Siral: 5; 27.

c) Máty: 7; 15.

d) Ibid. 7; 20.

e) Sen. L. 3. de Benef. —

tartozóihoz viseltetett? — Olly sok felemelkedett tulajdonsági, olly sok nagy Virtussai után engedjétek meg, hadd legyen helye ama tisztes érdemeknek is, melly Őf. házi körülállásiban olly szeretetre méltóvá tette. — Ha sokan vannak olly Urak, kik Cselédjeikben az alaton szolgálai név felett az embert elfelejtik; megelégedvén érzéketlen keménységgel kívánt szolgálataikkal, a' szoros tartozáson felül rólok gondoskodni, 's szeretetekre számót tartani méltatlannak vélik, de JÓSEFÜNK' szorgalma még Szolgáinak boldogítására is kiterjedett. — Nem elégedett meg tsípán testi táplálásokkal; hanem fő gondját erkölcsi viseletekre fordította a), 's szolgálataikban is tsak a' hívséget, 's személye iránt való ragaszkodást keresvén 's betsülvén, iparkodásaiknak jutalmazó elismérése, bizodalmat 's tiszteletet gerjesztő nyájás leereszkedése, 's irántok viseltető jószágának mindennapi bizonyosságai által, nem parantsoló Uroknak, hanem édes Attyoknak látszatott. —

Igy érdemeit 's így talált JÓSEFÜNK' mindenütt tiszteletet 's szeretetet; 's ha bámúljuk Őt' viselt dolgaiban, ha nagy volt Tiszti körében, de főképpen kellemetes 's szeretetre méltó yólt Faltsi életének boldog együgyűségében, hol a' bájoló természet' édes kebelében terhes gondjait a' mezei gazdaságnak ártatlan foglalatosságaival füzte b), 's hol rövid mulatását, Magyar Véndégszeretete, nyájassága 's kellemetes társalkodása által az egész vidékre nézve valóságos lónappé tette, 's honnan kevés pihenése után; mint egy új Cincinnatus c), letévén az ekét 's boronát, újra elő állott, hogy Hazájának boldogságán kettőztetett erővel munkálkodjon. —

Említhetném még JÓSEFÜNK' ditséretére, hogy Felséges Fejedelmünk, iránta, megkülönböztetett Kegyelemmel 's bizodalommal, 's megbetsülheterlen személyes hajlandósággal viseltetett, hogy Őt' halha-

a) Disciplina Apostolica praeposuit Dominum servo, et servum subdit Domino: Christus tamen pro ambobus unum pretium dedit. — Minimos Vestros nolite contemnere: Domesticorum vero Salutem, omni Studio procurate. — S. Aug.

b) Homorogon, Nemes Bihar Vármegyében fekvő, 's Eö Felségzétől érdemeinek jutalmául nyertt' Helységben, melyben lévő 's tainos ir-léssel épült lakhelyét ezen homlokítás ékesíti: Merces fideLi-tatis et ConatVa Vere Laboriosi.

c) Liv. L. 5. C. 26.

tatlan emlékezetű Nádor-Ispánunk Leopóld Fő Herceg, meghitt társalkodására méltatta a): hogy nem tsak Hazánk, hanem a' Külföld' Nagyjaival is szoros barátságban 's állandó Levelezésben élt; — említhetném még száz egyébféle díséreteit; de nem akarok én többé benne semmit se látni, a' mit belőle a' halál fagyáló keze kitörült! — Csak amaz eleven Hitét, melly a' szeretethez munkás, a' jóságos-tselekedetekben termékeny, 's a' reménységben boldog volt, — példás ájtatosságát, — az Isten szent végzésein való megnyugvását — 's mind ama Keresztény Virtussait, mellyek az Égben egygyül-egygyig magasan írva vannak, akarom én benne szemlélni. —

És vallyon nem ama bődögtalan időre esett-e JÓ'SEFÜNK' élete, mellyben a' Hitelenség, a' feldúlt Óltárnak és Thronusnak gyászos töredékei, a' Szabadság' és egyenlőség' nevében rab-lántzokra fűzött szerentsétlen Nemzetek, és az ezereként felkontzolt hív 's jámbor Polgároknak holt Testei felett istentelen hahotával innepelte vélt diadal-mát? Nem ama bődögtalan időben élt-e JÓ'SEFÜNK, mellyben minden észtelen, a' ki magát a' Pór-Néptől meg akarja különböztetni, a' Hit' édes igája ellen partot üt b), 's az Írás' mondása szerint — elhagyván az egyenes ösvényt, a' setétség' után ténfereg; örül, ha rosszaszt tselekszik, és az igen gonosz dolgokban vigadozik c)? Nem ama bődögtalan időben-e, mellyben a' jámbor Atyáinál böltebb maradék, felzavarván a' dolgok' nevezetének valóságos értelmét, a' hitelenséget böltsességnek, az erköltstelenséget szabadságnak, a' féketlenséget természeti júnak, az engedelmességet szolgaságnak, a' Hitet babonaságnak, az ájtatosságot képmutatásnak 's ostobaságnak, az alázatosságot gyávaságnak, a' két értelmű szemtelen beszédet elmésségnek, a' tsábitást jó tónusnak d)? az önn' haszon keresést okosságnak, a' gyönyörűséget az élet' exeljának, a' Virtust bolondságnak, a' jöendő életet képtelen agy-leleménynek nevezi? — 'S ha JÓ'SEFÜNK ezen dögleletes tudománynak mirigyéit kikerülni, ha ezen feneketlen örvényt megtudta lábolni, ki ne tsudálja Őt', ki ne dísérje, ki ne magasztalja?

Hallják

a) Principibus placuisse Viris non ultima laus est. — Horat.

b) Hoc illis dictum est, qui stultitia pauseant, et ut videantur sapere, coelum vituperant. — Phaedr.

c) Péld. 2; 15.

d) Vitia ridentur, et corrumpere ac corrumpi Saeculum vocatur. — Tacit.

Hallják ama' szerentsétlenek! kik a' Hithöl 's a' jó erköltsből
 tusot úzvén, szörnűű reménységeket csak a' siron túl képzeltek sem-
 miségben helyeztetik, — de halljátok Ti is betses H. H! JÓ'SEFÜNK-
 NEK ama' szavait: mellyekkel Ő Fő-Ispáni Hivatalába való beiktatásakor
 ezen Nemes Megye' Nagy Erdemű 's Tekintetű Rendeihez élt? „ Szen-
 „ tek lesznek (: ezek az Ő tulajdon szavai:) Szentek lesznek előttem,
 „ fogadom azt megújított erős fogadással, minden legkisebb köteles-
 „ ségi Hivatalomnak; paizsúl fog szolgálni hivatalbéli hartzolásomban
 „ mindenek felett a' Szent Religió, mellyben születnem az Egektől meg-
 „ engedtetett; 's mellynek Törvényeihez, Őltárhoz, és Minisztereihöz
 „ gyermekségetől fogva egyaránt buzgó tisztelettel viseltetem: “ Nem
 tésznek-é ezen világos értelmű 's JÓ'SEFÜNK' Hitvallását magokban fog-
 laló szavak minden magyarázatot szükségtelenné? Ti magatok betses
 H. H! Ti JÓ'SEFÜNK' életének mindennapi tanúbizonyságai! tudjátok,
 melly nagy volt JÓ'SEFÜNKNEK Szent Religiónk eránt való tiszte-
 lete! melly áthatatos volt Ő az ájtatosságban, melly pontos az idvezítő
 Szentségek gyakorlásában, a' Szent Mise' hallgatásban, a' bűjtölésben és
 a' Catholica Anyaszentegyház egyéb szertartásainak tellyesítésében; Lás-
 sák ezen példát 's pirúljanak el felette ama' felfűvalkodott gyáva Lelkek
 a), kik az emberek' félelme miatt az Istent tisztelni szégyenlik; kik hogy
 sokat himni ne láttassanak, inkább minden Hittől lemondanak; 's kik
 végre a' felfeszített Krisztust szégyenlőn imádni, inkább az esztelen Hi-
 tetlenség' bálványát tömjenezik!

Mit mondjak virtusokkal tellyes életének fedhetetlenségéről?
 mellynek benne tündöklő példái annál nagyobb magasztalást érdemlenek,
 minnél ritkábbak mai napon azok, 's mennél igazságosabb ama' panasz,
 hogy midőn a' szép Mesterségekben a' régieket felül múlni törekszünk,
 az erköltsitelenségben őket már régen meggyőztük b). — Tudván hogy
 ez élet egy olly talentom, mellyet az általa szerzett mindenféle érde-
 meknek százszorta való uzsorájával kell egykor vissza adni c), tudván
 hogy ez élet' minéműségétől függ a' boldog vagy boldogtalan örökkéva-
 lóságnak

a) Virtutem videant, intabescantque relictæ. — *Juven.*

b) Nil erit ulterius nostris quod moribus addat Posteritas; — — —
 Omne in præcipiti vitium stetit. — *Idem.*

c) Luk: 19; 25.

lóságnak elnyerése *a*), életét úgy intézte, hogy tselekedetével tellyesítvén egy régi Böltsnek tanátsát, egész élete folytában nem csak élni, hanem halni is tanulna *b*), 's olly sok Virtusai között, melyiket ditsérem inkább? Alázatosságát 's szelidségét-é? mely a' nagy embernek nem csak kessége, hanem fő kötelessége is. *Mennél nagyobb vagy, így szóll a' Bölts c*), *annál inkább alázd meg magadat, és az Isten-nél Kegyelmet fogsz találni.* A' jó Istenben helyhezietett, 's az időnek és szerentsének minden viszontagságai közti is rendíthetetlen bizodalmát-é? vagy talán amaz égő szeretetet-é, mely az Istent önnön magáért mindenek felett, a' felebarátot pedig az Istenért mint önnön magát, minden képmutatás, 's minden színlés nélkül szerette? Vagy az ügyefogyott szegény iránt viseltető ama példás könyörületességét-é, mely a' szűkölködőnek keserű könnyeit édes részvétellel szárazsítja, 's inségének enyhítésére, segedelmeit nem arca-pirító keménységgel, hanem tellyes örömmel, 's ama jutalmazó érzéssel osztogatja, mely a' jó tselekedeteknek legszebb, legtisztább, 's legédesebb földi bére? mert Szent Agostonnak szép észre vétele szerint, ha kenyérünket a' szegénynek kedvetlenül adjuk, mind kenyérünket, mind érdemünket elvesztettük *d*). — Vagy ama számtalan, de a' jó Istennél, ki még az ő Nevében adott egy pohár vízhez is égi jutalmat kötött *e*), írva lévő jótevékenyeit-é? melyeket majd titkon, — de még a' rejtekben is látó Isten' szeméi előtt *f*), — majd nyilván, — hogy azokban ditsóíttessen az Isten' szent Neve *g*), — a' szenvedőkkel, Betegházakkal, 's mindenféle ájtatos Intézetekkel, — az Úr Templomaival, 's annak szolgáltaival istenes bő-kezűséggel közölt? —

Ezek, 's mind ama Keresztényt illető virtusok, mellyeknek szakadatlan sora nem egyéb, mint JÓSEFÜNK! hiteles Élet-írása, ezek voltak ama nagy 's ditsóséges Tettek, mellyek nekie az igaz hallhatatlanságot

a) Per has mortalis aevi moras illi meliori vitae longiorique profuditur. — *Sen.*

b) Vivere tota vita discendum est, et quod magis fortasse mirabere, tota vita discendum est mori. — *Idem.*

c) Ecce: 5; 20.

d) Si panem dederis fristis, et panem et meritum perdidisti. *S. Aug.*

e) Máté: 10; 42.

f) Máté: 6; 4.

g) Máté: 5; 16.

ságot megszerzették. — Mert csak azok ígérhetnek magoknak igaz hatalatlanságot, — nem a' millyent a' Világ ad, 's a' mellyet a' szél el-fúj, 's az idő letörül, hanem a' millyent az Isten oszt; — kiknek nevök érdemeikkel együtt az Élet' Könyvében írva vagyon. — *Az igazak po-dig, így szól a' Bölts által a' Szent Lélek, mind örökre élni fognak, és az Úrnál leszen az ő jutalmok a)* — 'S ezeket értvén, ki tudál-kozhatik többé, hogy JÓ'SEFÜNK' derült homlokát a' bí' ködje soha sem fedte, 's arczúlatjának minden vonásiból a' vidámság 's megelégedés mosolygott? mert minekutánna az Írás a' jó Lelkiesméretet egy szüntelen tartó Vendégséghez hasonlítja b) az Apostol' mondása szerint pedig a' mi ditsőségünk a' jó Lelkiesméretnek bizonyosságában áll c), illy jó Lelkiesméretnek bírtoka, illy sok érdemeknek biztató érzése, illy példás életnek szent reménysege, hogy ne okozott volna néki háboríthatatlan örömet, vidámságot, 's belső megelégedést?

De ha Nagynak látjuk JÓ'SEFÜNKET egész életében, még na-gyobbnak találjuk Őt' halálos ágyában — Itt, hol a' halál rémitő tekin-tetében minden Földi kívánság elnémúl, minden Földi Nagyság elenyé-szik; hol az indulatok' pusztító szélveszei nem dühösködnek többé, 's minden érzés rettegéssé olvad; hol a' vádoló Lelkiesméret öldöklő súl-lya alatt minden elkövetett igazságtalanság ijesztő vázza, minden sirat-lan bűn kínzó ostorrá, minden tsepp vér mardosó féreggé válik; hol a' haldokló ember a' maga tehetetlenségére hagyattatva a' Sir és az Örök-kévalónak Ítélt Széke közt ténfereg; — itt tetszik egész fényében a' jámbor Keresztény' élete; itt jelen meg JÓ'SEFÜNK az ő valódi nagy-ságában. — Tellyes igazsággal mondhatván Bölts Senecával: „Öregsé-gem előtt iparkodtam, hogy jól éljek, öregségemben, hogy jól haljak meg.“ d) Rettegés nélkül nézte életének megszámlált pillantatait. — Mint a' felettünk tündöklő Nap, mellybe szabad szemmel még fogyat-kozásakor se nézhetünk, — 's melly éppen alkonyodásakor legnagyobb, olyan ditső és nagy JÓ'SEFÜNK — Földi pályájának végén. — Jertek be-tsets II. H.!

a) Bölcses. 5; 16.

b) Péld: 15; 15.

c) 2. Kór: 1; 12.

d) Ante senectutem curavi, ut bene viverem, in senectute, ut bene moriar. — Sen:

tes H. H! JÓ'SEFÜNK' halálos ágyához, 's ha élete tele volt reátok nézve hazafiúi tanúsággal, tele épületes Keresztény példákkal, jertek 's tanuljatok tőle meghalni! — Semmit sem mulaszt el körülötte a' szeretet és háládatosság, hogy betses napjától a' halál kiterjesztett karjait visszatartóztatná; drága életéért mi is buzgó kérésekkel fárasztánk az Egeket; — de másképp' volt ez, a' Végzések' Örök Könyvében elhatározva! Megnyúgzik ezen JÓ'SEFÜNK; mely alázatban imádja az élet' és halál' Istene Bölts és szent akaratját; győzhetetlen türedelemmel szenvedni nyavalyájának ama szavará gyötrelmeit, melyeket az Orvosoknak tudós szorgalma egy jobb remény' fejében mesterséges iparkodással élesít; halálos fájdalomnak kőepette sem fakad se panaszra, sem békételenségre; életét, Hivatását, érdemeit engesztelő áldozattul mutatja bé a' Magosságbélinek, töredelemes szívvel égő Hittel, 's a' legbuzgóbb ájtatossággal részesül a' régi Szentégekben, 's ezeknek erősítő Mennyei Malasztja által Lelkében megújulván, nyugodt elmével várja amaz elválasztó pillantatot, mely halhatatlan Lelkét Testének bilitseiből feloldja. — Majd ismét könnyű betegsége; újjul a' reménység; míg ez csak nem sokára egészen elenyészik, — és JÓ'SEFÜNK, a' mi szeretett, a' mi tisztelt Fő-Ispánunk, — megújík élni! — A' Haza' Géníussa lefordított szövétnekkal búsong néma sírja felett, 's Egremelt szemekkel esleklék a' Magyarok Istenének, hogy Honnyunknak ezen nagy Hazafi elhúnytában szenvedett veszteségét nagy reménységű 's rokon érzésű Magzatiban mentül előbb pótolja ki, magas példáinak hathatós ösztöne által másokat sikeres követésére gerjeszzen, 's bennnek, nekünk 's a' Hazának vigasztalást nyújtani méltóztasson!!

Illy nagy Hazafi, illy ritka 's szeretetre méltó tulajdonságokkal felékesített Férjfiú lévén, JÓ'SEFÜNK, ki lehet az, a' ki ólesárolni merje iránta való változhatatlan tiszteletünket? ki lehet az, a' ki ne tartsa igazságosnak veszteségünk felett való határtalan fájdalomunkat? — Azonban mitsoda mind ezekből a' leghasznosabb tanúság? Az betses H. H! hogy látván e' futó életnek rövidségét, — látván minden Földi Nagyságnak 's mind ama javaknak, melyeket a' Világ ad, hiúságát a), —

meg-

- a) Omnis dies, omnis hora, quam nihil simūs, ostendit, et aliquo argumento recenti admonet fragilitatis oblitos, cum aeterna meditante respicere cogit ad mortem. — Sen.

megfontolván, hogy csak a' jámbor erkölts nyújthat nekünk ez élet zivatariban igaz nyugodalmat, igaz 's háboríthatatlan megelégedést, hogy csak ez enyhítheti a' halálnak rettenetességét, 's csak ez adhat a' Síron túl igaz halhatatlanságot: csak a' maradandó jókat keressük 's egész életünket úgy intézzük, hogy az, az érdemeknek mérő fontjában sokat nyomon a), nekünk ama' valódi, ama hervadhatatlan ditsősséget megnevezze, mely idő és sors' viszontagságain felül emelve, Magában az Istenben találja mind nagyságát, mind boldogságát! — mind örökkévalóságát! — Ezen nagy, ezen boldog, ezen örökkévaló ditsőségben, a' mint bizodalmasan hisszük, részesültél már Te ditső Lélek! Nem siratni tehát, hanem csak áldani akarjuk ezentúl emlékezetedet, 's vajha Virtusaidnak is ne csak tsudálói, hanem követői is lehessünk b)! — Tekints körünk, Boldogságod' székéből ez árván hagyott Megyédre! 's ha ennek boldogságát csak nem rég' tellyes mértékben munkáltad, ha halhatatlan érdemeid által kivíván a' feledékenységből nevedet, azt a' maradék buzditó példájára Megyénk' Történeteibe tulajdon kezeiddel béfontad, ennek, mint tulajdonodnak, javára Égi Közbenjárásod' erejével, ezentúl is ügyelj! A' Te Árnyékod lebegjen körülünk, a' Te emlékezeted sugalljon 's vezessen minket, valahányszor a' Haza'szent ügyéről, 's Megyénk' boldogságáról tanátskozni fogunk! Így lesz reánk nézve nem csak életed, hanem elhunytod is gyümölcös! Így fogja némünémüképpen emlékezeted kipótolni, tisztelt 's szeretett személyedben szenvedett veszteségünket! Ti pedig betses H. H! mondjátok áldást az Ő hamvaira, 's vigasztalódjátok! mert a' mit benne szerettünk, tiszteltünk, tsudáltunk, el nem vész,

a) Quemadmodum pretiosa rerum vita nostra non pateat multum, sed multum pendat. — *Sen.*

b) Placide quiescas, nosque ab infirmo desiderio ac muliebribus lamentis, ad contemplationem Virtutum tuarum voces — quas neque plangi, neque ingeri fas est. — Admiratione Te potius, quam temporalibus laudibus, et si natura suppeditet, aemulatione decoremus. Is verus laus, et conjunctissimi cujusque pietas. *Tacit.*

vész, hanem a' mi háládatosságunkban, minden buzgó Hazafi' emlékeztében, és Megyénk' s az egész Haza' Történet Könyvében élni fog! — Vigasztalódjatok! mert valóban halhatatlan lesz az Ő emlékezte, esmeretes lévén az Istemmel és az emberekkel! — — c)

- e) *Quid quid ex illo amavimus, quid quid mirati sumus, manet, mansurumque est in animis hominum, in aeternitate temporum, fama rerum. — Nam multos veterum, velut inglorios et ignobiles obliuio obruet: ille posteritati narratus et traditus, superstes erit. — Idem in vita Agric:*

Nagy Méltóságú Néhaj Klobusiczi **KLOBUSICZKY JÓSEF**
 Úr, Ő Excellentiájá; a Császári Királyi Apostoli Felség' Való-
 ságos Kamarássa', Belső Státus Tanácsosa'; a Felséges Leopöld
 Császár' Diszes Rendje' Nagy Keresztes Vitéze'; és T. Ns.
 Borsod Vármegye' Fő-Ispánja' tiszteletére írott

GYÁSZ-VERSEK;

1. **R**eszless Halandó!! — 's a' Gyász-Kriptáknak
 Öblében — tekints széllyel!
 Életed' rövid Napjai után,
 Vár ama hosszú Éjjel —
 A' Virtus — Érdem — Pompa — Méltóság —
 A' Fénylő Rend — Czimerek —
 Nem használnak — 's a' Halál ellen. tsak
 Töredékeny Fegyverek —

2. Hunnia! sírj! **KLOBUSICZKY JÓSEF**
 Nints már az Élok között —
 Elhúnytt — 's a' Megditsőültek' Fejér
 Biborában öltözött!
BORSOD' Gyászban lévő Géniusa!
 Borúlj! Koporsójára —
 's Zokogd rá! Áldásodat — Po'sonban
 Rothadozó porára;

3. A' Szeretet — ez a' szelid **JÉZUS'**
 Szent Vallása' Talpköve;
 Vólt az 'Ö' Lelke', 's egész Élete'
 Márvány Szegelet — Köve;
 Útálta azt a' Rózsát, melly — Másnak
 Bóldogsága Sír — Verme'
 Hantjain — a' letapodott Virtus'
 Könny - Tsepjeiből terme' —

4. KLOBUSICZKYNK' Szent Arnyéka! az Ég

Téged' már befogadott:

De — BÖRSOD — Erdemeidnek, örök

Tiszteletet fogadott; —

Nézd!! az Éretted bővea hullatott

Könnyeiben feresztett

Jázmin — Koszorú — kerüi. körül

Sírodon a' Keresztet. —

5. Nagy Ember! kétszer szabadított meg

A' Pestistől Hazádat:

A' meggyőzött Halál Könnyeiben

Mártád Rend - Pantlikádat — (1)

Örül Borsod — hogy Egy KLOBUSICZKY

JÓ SEFJE valaha volt!

Sir! hogy Nemes Kérdése' Tárnya —

Ő Véle együtt kihott!

* * *

6. Örülj! Halandó! a' Sir — Boltoknak

Ketté repedt Falat'

Hasadékin — keresztül vergődnek

A' Virtus' sугárai —

Élj! úgy, mint Ő — 's Nemes Tűzzel lövesd!

Halottunk' nyomdokait!

Így nem árt a' Sir — 's lerázod rólad

A' Halál' Rab - Lántzait. —

írta PALÓCZY LÁSZLÓ m.l.

Borsod Vármegyei Fő Notárius.

(1) A' Fels: Leopold Császár' Díszes Rendje' Nagy Keresztjét, Ő Excellenciája a' Pestises Commissióban szerzett érdemeiért nyerte Ő Felségétől.

